

Izšla vsak četrtik in velja s poštno vredn. v Mariboru s poštnim nadom. za eno leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Izven Jugoslavije 50 K. Naročnina se pošlje na upravn. mesto „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. List se dopolnjuje do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. — Telefon št. 220. —

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Ročopi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cena inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošlino proste. — Telefon št. 220. —

41. letnik.

Maribor, dne 13. oktobra 1921.

53. letnik.

Laž ima kratke noge.

S to staro slovensko prispovico je najbolje označen uspeh zborovanja samostojnih v Zalcu dne 2. oktobra. To laži so „borci za Staro pravdo“, kakor imenuje „Kmetijski list“ samostojne glavače, zbranim kmetom in nekmetom nasuli v ušesa, da jim je bolestno zabrnela ušesna mrenica ter da so nehote odkimavali z glavo. Pred 28. novembrom 1920 so mnogi verovali tem lažem, po Vidovem danu 1921 pa jim grede na limance le še najbolj verni in omejeni backi.

Z lažjo se je že predstavil svoj m poslušalcem minister Pucelj, ko je se imenoval kmet ter svoje ministrovanje proslavljal kot „vstajenje kmetškega naroda, ko pride kmet do vlade v državi“. Na svoje oči so namreč kmetje gledali podobo dobrorejenega mesarja, ki mu pljug in lopata nista nikdar povzročila žuljev na roki. Clovek, ki je obiskoval par let srednje šole, pri čemer mu je kmalu zmalakalo ali sape ali pameti, ki je potem mesaril živino in ljubezen po nekaterih povostih ali novelah, ki jih je baje spisal, ki je bil do ustanovitve samostojne stranke podpredsednik demokratske stranke, tak clovek je sicer liberalce z dežele, nikakor pa ne pristni, pošten krščanski slovenski kmet. Ravno taka laž je, če se vladanje samostojnih proslavlja kot vstajenje kmetškega naroda. Ni je zlahka večje laži, kakor je ta. Kje je vstal naš kmet? Na gospodarskem polju živi v najhujšem suženjstvu pod vsemočjo brezsrčnega kapitalizma, ki mu je največja opora centralistična ustava in centralistična državna uprava. Na političnem polju je izgubil vso samostojnost in samoodločbo ter je popolnoma izdan na milost in nemilost samovoljni uradništva, ki dobiva svoja povelja in navodila iz Beograda, za kmetove želje pa se zmenji toliko, kakor za lanski sneg. Na šolskem polju ima kmet samo pravico zidati in vzdrževati šole, plačevati učitelje, nima pa ne trohice pravice, da bi govoril pri nameščenju učiteljstva in pri vzgojnem ustroju šol. In to se „kmetijski“ minister Pucelj drzne imenovati vstajenje kmetškega stanu! Laž, kot ni primernejša, se nikdar ni bil slovenski kmet tako nesamostojen in odvisen, tako brez moči in brez pravic kakor sedaj. Ko je s pomočjo beogradskega centralizma politično moč nad njim dobila v svoje grabežljive kremplje izdajalka samostojna stranka.

Pucelj je v Zalcu centralistično ustavo hvalil kot predpogojo uspešnemu delu. Verujemo, da je glasovanje

za centralistično ustavo bilo predpogojo uspešnemu delu za njega, ker brez tega predpogoja ne bi uspešno deloval samostojni poglavarji: ne Pucelj kot minister, ne Urek kot zbornični podpredsednik, ne kmet dr. Vošnjak kot poslanik v Pragi. Brez tega predpogoja ne bi ne Pucelj ne Urek vlekl mastnih plač za svoje „uspešno“ delo. Da pa bi bila centralistična ustava in centralistična uprava predpogojo za uspeh in uspešno delo slovenskega kmeta, ob taki trditvi se morajo mesarju Pucelju celo krave smejati!

Pucelj je slabo zadel, ko je tiste, ki govorijo zoper sedanjo ustavo ter zahtevajo nje revizijo, imenoval goljaze. Taki ljudje so v ogromni večini med slovenskim narodom. Ti ljudje bodo pri prihodnjih volitvah dokazali, da niso goljazi, marveč močje značaja in poštenosti, in zato bodo samostojne kolovodje, te velikanske goljaze obljub, hujškarji in laži, natirali nazaj v liberalne brloge, iz katerih so izšli ti politični sebičnejši in sleparji.

Samostojnežem ne pomaga nič njihovo lažljivo hvalisanje z gospodarskimi uspehi. Kateri so gospodarski uspehi samostojnih za kmetško ljudstvo? Početvorjeni zemljiški davek, ogromni dohodninski in vojni davek, početvorjena trošarina na vino v znesku 1 K 40 vin. za liter, trošarina na sladkor v znesku 18 K, druge velike trošarine, uvozna carina na železo povečana za 300%, na 5% povečane pristojbine pri prenosu posestva, pri nakupu posestva itd. Ne bi kmalu prišli na konec, ako bi hoteli nasteti vse te velikanske uspehe samostojnih.

Niti popolne opustitve izvozne carine za živino niso dosegli. Nič ne pomaga samostojnim laž, ki je na žalskem shodu našla pot skozi ministrska usta Puceljeva, češ, da so klerikalci zoper znižanje izvozne carine pri živini. Kmetška zveza in Ljudska stranka je zahtevala ne samo znižanje carine, marveč popolno opustitev carine. Poslanec dr. Hohnjec je 1. avgusta na finančnega in poljedeljskega ministra poslal interpelacijo, v kateri je zahteval neomejen in carine popolnoma prost izvoz vseh vrst živine v živem in zaklanem stanju in prepoved izvoza krnil (sena, slame, otrobov). Ministrski spomin Puceljev mora biti jako slab, da je na to pozabil. Če pa ni pozabil, pa drugače govori, kako naj sodimo o resničoljubnosti takega človeka?

Na žalskem shodu je med drugimi tudi nastopil po rodbini nemškutarski Drogenik, ki je sebe prišteval med zidarje, ki zidajo našo narodno

državo. Clovek, ki je obiskoval nemško gimnazijo v Celju ter je preziral slovensko nižjo gimnazijo, se sedaj smatra za zidarja naše narodne jugoslovanske države! Ubogi slovenski kmet, kateremu nemškutarski žganjarji zidajo državo! Pri naštevaju svojih in svoje stranke zaslug za slovensko kmetško ljudstvo je Drogenik pozabil omeniti to svojo veliko gospodarsko zaslug za slovenskega kmeta, da je pred dvema letoma na zborovanju v Celju z vso odločnostjo nastopil zoper to, da bi naša država prevzela nekdanja avstrijska vojna posojila, odpadajoča na slovensko ozemlje. Drogenik je pozabil na ta svoj gospodarski uspeh, slovenski kmet pa ne bo nikdar pozabil, da mu Drogenik in drugi samostojni glavači hočejo požreči njegov denar, ki ga je na ta ali drug način prisiljen vložil v vojno posojilo nekdanje države.

V Zalcu tudi ni manjkalo velikega resnicoljuba iz Globokega, gospoda Ureka. Besedilil je tako, da so se poslušalci morali, če bi tudi ne hoteli, spomniti na ljudski pregovor, ki se je udomačil na Stajerskem:

„Laže kakor Urek“. Lažljivi ključec iz Globokega pa je imel to nesrečo, da je proti njegovi volji iz njegovih besed buknilo nekaj resnice. Tako je n. pr. Urek poslanca opredelil kot človeka, „ki posreduje ljudsko voljo“. Če poslanec tega ne stori, je izdajalec svojih volilcev, narod pa je dolžen, da ga izbace. Urek iz Globokega, s tem si opredelil svojo usodo! Narod te bo že izbacil kot izdajalec, ker nisi posredujeval in zastopal ljudske volje, ki zahteva slovensko samoupravo, avtonomije zedinjene Slovenije, marveč si iz sebičnih ozirov izdal samostojnost, samoodločbo in samoupravo slovenskega kmetškega ljudstva. In ko si v Zalcu v svoji veliki nepremišljenosti izustil besede, „da je dolžnika, ki je kriv visokih davkov treba zapoditi“, si zožil tisto vrv, ki ti bo v Posavju zadrnila politično življenje. Sedanjih visokih davkov je v največji meri sokrija Samostojna kmetijska stranka in njeni poglavarji, ki vedno gledajo samo na lastni dobiček, ne pa na to, da bi pomagali ljudstvu in mu olajšali neznaosna gospodarska bremena. Se eno neumnost je Urek bleknil v Zalcu, za katero mu Samostojna stranka ne bo hvaležna. Govoreč o samostojni kmetijski organizaciji, je rekel: „Ker se nekateri boje vruga, zato se ne organizirajo“. Potemtakem se v samostojni organizaciji in zbirajo taki, ki se vruga ne bojijo, marveč se kot njegovi somišljeniki z njim pajdašijo. Lepo pajdaš-

tvo! Tako je shod v Zalcu samostojno pred našim ljudstvom postavil v pravo luč.

Kam gre denar?

Finančni minister je sam priznal, da Slovenci v redu plačujejo davke, Hrvati tudi, o Srbih se pa to ne da reči, ker ni zemljiških knjig in urejene davčne uprave. Tako torej, mi plačujemo in sicer v popolnem redu, na podlagi knjig, tako da vemo, koliko smo plačali letos, koliko smo dali lani in zato imamo tudi pravico vprašati: „Kam gre ves ta denar?“

Davčni vijak vedno silnejše pritiska, vlada torej molze državljane brez primere, državni dohodki se na ta način povečujejo, povečujejo se pa tudi v veliki večini in z velikim razmahom državni izdatki in tako se mora vprašanju, kam gre denar, pridružiti še zahteva po kontroli teh ogromnih izdatkov.

Državni gospodarji nimajo čistih rok, svoje posle vršijo pri zaprtih vratih, jasnih vprašanj in odgovorov se izogibljajo, radi bi vse pripeljali tako daleč ter se tako osamosvojili, da bi lahko vsakega, ki vprašuje in tirja, na kratko zapodili: „Hajdi, nimaš besede, nimaš pravice, da vprašaš!“

V tem oziru so z nasiljem in pravo balkansko lokavostjo že precej dosegli, ostalo bi pa še več umazanih kupčij na narodno škodo prikritih, da niso v medsebojni tekmi za profit tako strastno zagrizeni. V strankarskem boju, v tekmi in medsebojnem očitanju po raznih listih, se najde marsikaj kar nam sestavlja strašno in gnusno sliko spekulativnega in umazanega gospodarstva na visokih vladnih mestih.

Najhujša rak-rana tega gospodarstva je brezvestnost raznih spekulativov na vladi, ki izrabljajo državne prihode v povziranje državnih izdatkov. Ti plačuješ davka in ta krvavo prislužen in s teško muko odstet denar porabi spekulanti na vladi za to, da naprti državi novo breme dolgov in izdatkov.

Z državnimi dohodki se ne urejuje država, ne boljše se promet, ne podpira se naša industrija, in naše poljedelstvo, ne oskrbujejo se revni državljani, invalidi in sirote, — večji del se uporablja za dijete in profite raznih izkoriščevalcev na vladi. Ne spuščajmo se za sedaj v to, koliko državnega denarja se porablja za agitacijo vladnih strank, kake ogromne svote so izdali za ustavno kupčijo, o-

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Silver in tovariši so bili še kakih sto metrov za menoj.

„Jim!“ sem ga čul vpiti.

Seveda ga nisem poslušal. Lomil in skakal sem skozi drevje, se plazil po tleh in hitel naravnost naprej, dokler mi niso odpovedale noge in tudi pljuča.

XIV.

Ves vesel sem bil, da sem tako lepo zvedel Silverja za nos. Zato sem si privoščil nekoliko počitka in užitka ter z zanimanjem pogledal po čudni deželi krog sebe.

Spodaj pod menoj je ležal nizki, močvirni obrežni pas, poln vrb, trstičja in grdič, meni nepoznatih močvirnih dreves. Krog mene se je raztezala odprta, nekoliko višje ležeča, nasečena, valovita ravnina, dolga kako miljo in obraščena z maloštevilnimi borci in mnogim grčastim drevjem, podobnim v rasti našim hrastom, a bledega listja, kakor ga imajo naše vrbe. Ravnina se je polagoma dvigala v grič, ki je sirmo rasel v dva čudno

oblikovana skalnata vrha, blesteča se v žgočih solčnih žarkih.

Zive duše nisem videl in ne slišal. Otok je bil gotovo neobljuden. — Moji tovariši so bili daleč za menoj in drugih živih bitij ni bilo krog mene, ko neme živali in ptiči —.

Stopil sem naokrog. Tu pa tam so rastle cvetlice, kakršnih še nikdar prej nisem videl, tu in tam sem naletel celo na kače. Ena je dvignila izpod pečine svojo glavo in strupeno siknila proti meni. Nisem slutil tistokrat, da sem se srečal z nevarno kačo klopotačo —.

Dospel sem do razsežnega, hrastovju podobnega grmičja. Nizko je bilo, kakor naše robidovje. Deblu in vejic so bile čudno grčasto zavite, listje je bilo gosto kot slannata streha. Grmičje je rasilu nizdoli po eni izmed peščenih valov in segalo do roba širokega, s trstičjem porastene močvirja, skozi katerega se je eden obeh potočičev cedil v pristanišče. Močvirje je bilo kadilo od vročine solca in ozračje je drhtelo od dvigajočih se sopar.

Kar začujem v trstičju nenavaden sum —.

S plašnim „kvak kvak“ zleti divja raca, za njo druga in tretja in kmalu je visel nad močvirjem cel oblak ptičev, ki so kričavo krožili po zraku.

Koj sem zasodil, da se kateri močan tovarišev plazi ob robu močvirja.

In nisem se motil. Oddaljeni človeški glasovi so mi prišli na uho, so prihajali vedno bliže in postajali vedno glasnejši.

To me je preplašilo in urno sem zlezel pod najbližji grm. Tam sem se skril in poslušal, tih kakor miš —.

Drugi glas mu je odgovoril in nato je iznova začel prvi glas. Spoznal sem v njem Silverja. Nadolgo je nekaj pripovedoval in od časa do časa ga je drugi glas prekinil. Resno, skoraj strastno sta govorila. Toda še nisem razumel nobene besede.

Končno sta umolknila. Morebiti sta sedla. Njuni glasovi se mi niso več bližali in tudi ptiči nad njima so se pomirili in poselili k drevju.

Vest se mi je oglasila, da začnem marjam svojo dolžnost. Če sem že bil toliko lahkomišeln, sem si pravil, in sem šel s temi rokovnjači na suho, bi vsaj nekaj dobrega naj storil in šel poslušat, kaj govorita, in da je kratkomalo moja dolžnost, zlezti kolikor

mogoče blizu do njiju po temle grmičju.

Precej natančno sem si izračunal kraj, kjer sta sedela. Ne samo po njunih glasovih, ampak tudi po obnašanju onih par ptič, ki so jima še rožile nemirno nad glavama.

Po vseh štirih sem lezel, počasi, pa stanovito sem se jima bližal. In ko sem končno dvignil glavo in pogledal skozi odprtno v listju, sem ju videl spodaj v majhni dolinici ob močvirju, krog in krog obdani z drevjem — Silverja in še enega mornarja.

Solnce ju je polno obsevalo. Silver je bil gologlav, njegov klobuk je ležal poleg njega na tleh in njegovo veliko, mehko, blede lice, vse žareče od vročine, je bilo obrnjeno k tovarišu prijazno, skoraj proseče.

„Prijatelj“, mu je pravil, „vse zaradi tega, ker si zlata vreden, zlata si vreden, rečem ti! Če bi te ne imela tako posebno rad, ali misliš, da bi te bil posvaril —? Vse je pri kraju — ne da se več pomagati, ne izpremeniti —. Le da te rešim, ti to pravim. Če bi eden ali drugi tehle divjakov to zvedel — kje bi bil jaz, Tom — povej, kje bi bil —?“

(Dalje prihi.)

glejmo si rajši, kako oskrbuje državo z raznimi nabavami ter jo s tem tlačijo v dolgoročno in na rob propasti.

Srbijanski politiki so v prvi vrsti trgovci, ki gredo pri vsem svojem delu, pri vsem svojem političnem stremjenju za ciljem osebnega dobička. Najbolj se zavzemajo za poslaniška mesta v drugih državah, da lahko svojo uradno oblast združijo s kako dobro trgovino. Vsi ne morejo biti konzuli in poslani, zato se pa trgajo za razne nabavne posle seveda tudi v tujini. Pri vsakem ministrstvu se sestavljajo komisije, ki hodijo na vse strani sveta kupovati to in ono. Pretveza se hitro najde, komisija vtakne v žep masne dijetle in razne druge stroške ter si tudi pri trgovcih za služijo velike provizije in napitnine.

Na kakovosti blaga se ne gleda, saj je itak za „državo“, gleda se na to, kateri trgovec bogato nagradi posredovalca. Vsak beograjski politični prvak ima svoje trgovske zveze, da z njimi baranta na račun vlade. Pri takih trgovcih se kupuje tudi to, kar bi se lahko doma nabavilo. Za vojaštvo se rabi sedaj po 50 tisoč železnih postelj, zdaj velike količine obuval, torb, ermenja in vse to se kupuje v tujini. Vsak čas gre zopet po par pukovnikov in podpukovnikov, kupovati orožje pred kratkim kar za 165 milijonov dinarjev, čeravno se pripravlja pri nas doma velika fabrika orožja, ki se je pogodila že za petletno popolno oskrbo naše vojske z orožjem in municijo. Kupuje se neprestano, brez redu in potrebe samo zato, da se beograjski prvaki bogatijo in šopirijo. Domači trgovci in podjetniki se prezirajo in se to malo, kar dobivajo naročil od države, se jim le po dolgem odlašanju in prav skopo plača.

Nabave v inozemstvu so silno drage, ker kupuje država za najvišji tečaj tuje valute, komisije veljajo mnogo denarja, razven tega pa podražujejo ceno blaga — velike provizije, ki se priračunavajo k ceni.

To bi vladinovi lahko že davno uvideli, pa nočejo, ker so ravno te provizije in dobički glavni cilj njih državičevnega dela. Prav je imel tisti Anglež, ki je dejal, da je naša država sicer dober, prvovrsten avtomobil, ki pa ima divjaka-hotentota za voznika. Upamo, da se pri tej divji vožnji ne razbije voz, temveč voznik-divjak.

Manifestacija Županske zveze v Celju.

Kaj takega Celje ni videlo: Najodličnejši naši možje, naši župani in občinski svetovalci, odborniki in namestniki — krog 1000 — so se zbrali zadnjo nedeljo, dne 9. oktobra, okrog našega voditelja dr. Korošca. Z prejšnjo soboto so prihajali iz najbolj oddaljenih krajev: od Novostitke, iz Solčave, Dravograda in Slovenjgradca, s Posavja. Večina jih je prišla v nedeljo jutro. Vseh 12 sodnih okrajev je bilo častno zastopanih. Mož ni ustrašila dolga, celo 6—7urna pot, ki so jo morali nekateri storiti peš do postaje, mnogi so se pripeljali po 5 ur daleč z vozovi. Velika dvorana Narodna, v kateri se je vršilo zborovanje Županske zveze, je bila natlačeno polna.

Zborovanje je vodil predsednik Županske zveze za celjsko okrožje — narodni poslanec in župan Skoberne. Ko je pozdravil zborovalce, predvsem mil. g. opata celjskega, dr. Korošca, in poslanca Pišeka, je podal besedo dr. Korošcu, ki je v enournem govoru očrtal političen položaj. Može, ali vam ni srce gorelo, ko ste ga poslušali, kako je govoril o temeljnih in zahtevah krščanske politike? Ali vas ni srce zabolelo pri misli na sedanjo našo vladno politiko, ki je tako nesrečna pred vsem za to, ker ni krščanska!

Namesto žal obolelega poslanca g. Kranca, ki smo ga na zborovanju pogrešali vsi, je dr. Ogrizek govoril o avtonomiji občin in o pravicah županov, ki pa jih morajo tudi znati rabiti. Tajnik Krajne je poročal o organizaciji Županske zveze in o njenem dosedanjem delovanju. K besedi se je oglasil tudi vedno zanimivi naš Ravnatelj, po domače Pamič iz St. Jurja

ob Taboru, ki je predlagal, da se izreče Jugoslovanskemu klubu in njegovemu načelniku dr. Korošču nemajno zaupanje. Njegov predlog je bil z burnim navdušenjem pozdravljen.

Poleg resolucij, zahtevajočih avtonomijo občin in pravice županov, so bile sklenjene posebno sledeče resolucije:

1. Način popisa živine in vozil se naj omili ter določi popisovanje tudi v manjših krajih.

2. K vojaškim naborem naj se ne sili kar polovica občinskih odbornikov ali pa celo še več, temveč naj zaostuje, da spremljata mladeniče poleg župana samo 2, kvečjemu 3 obč. odborniki.

3. Pokrajinska uprava naj izda po litičnim oblastvom primerna navodila, da se poročila županstev, zlasti pa sklepi občinskih odborov, ne bodo šele kontrolirali po orožnikih, marveč da se bodo sklepi občinskih odborov uvaževali v polnem obsegu.

Ob 41. uri je poslanec Skoberne zaključil 3 in polurno veličastno zborovanje s pozivom, naj vsi zborovalci delajmo na to, da v najkrajšem času v vsaki občini vsi občinski odborniki in namestniki našega mišljenja pristopijo k Županski zvezi. 9.

1921 pa ostani vsem našim županom, občinskim svetovalcem, odbornikom in namestnikom v trajnem spominu!

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Kralj je še vedno na Francoskem in sedaj se mudi pri njem še ministrski predsednik Pašič. Ako ne bo do 20. oktobra nazaj v Beograd kralja in ne Pašiča, zopet ne bo sklican za ta dan parlament, kakor se je obetalo. Nevarno je obolel zdravstveni minister. Ministri, ki so še v Beogradu, se posvetujejo, kako bi znižali previsoki državni proračun za l. 1922, ker so državne blagajne prazne in davki že tako visoki, da jih je nemogoče povišati.

V italijanskih Benetkah se posvetujejo zastopniki Madžarov, Avstrijcev in Italijanov, kako bi mirnim potom pomirili Madžare in Avstrijce radi Zapadne Ogrske.

Samostojna reška država je dobila novo vladno pod predsedstvom Zanelle.

Iz Avstrije prihajajo poročila, da bodo vsled ničredne valute Avstrije v vsakem oziru dogospodarili.

Iz Rusije pa poročajo o strašni lakoti, ki razseja po nekaterih gubernijah. Kar cele ruske vasi zapušča, o sestradne kraje in se preseljujejo v Ukrajino. V samarski guberniji je tako pomajkanje živih, da se preživljajo ljudje s koreninami in z listjem.

Velik ljudski tabor

za ves gornjegrajski okraj se vrši 16. oktobra ob 2. uri popoldne pri Sv. Frančišku v Gornji Savinjski dolini.

Govorijo: Dr. Korošec, poslanca Pušenjak, Kranjc in drugi. — Po zborovanju sestanek županov, občinskih odbornikov in odbornikov vseh Kmetijskih zvez gornjegrajskega okraja. Tabor se vrši ob vsakem vremenu! V slučaju slabega vremena bo shod v župnišču! — 16. oktobra mora biti zbrana vsa gornjesavinjska dolina krog našega voditelja dr. Korošca!

Naši shodi.

Strokovna zveza, skupina Lajters Berg, ima v nedeljo, dne 16. oktobra, ob pol 5. uri popoldne shod v Mariboru v Splavarski ulici.

Shod Slovenske kmetijske zveze in Slovenske ljudske stranke bo na Hajdini pri Pljuju v nedeljo, dne 16. oktobra t. l., po ranem cerkvenem opravilu. Govori narodni poslanec dr. J. Hohnje.

Celje. V nedeljo, dne 16. okt. se vrši sestanek tukajšnje Dekliške zveze v hotelu »Beli volk«. Vse članice in članice so ujudno vabljene.

Kostrivnica. V nedeljo dne 9. t. m. se je vršil pri nas sijajno obiskan shod SKZ, na katerem je poročal o političnem položaju in o vseh važnih gospodarskih vprašanjih poslanec Vladimir

Pušenjak. Soglasno so se sprejele resolucije, v katerih se odobrava borba za avtonomijo, zahteva pravična odmera davkov, zahteva izplačilo vojnih posojil ter izražajo zaupanje poslancem SKZ. Ustanovila se je krajevna organizacija SKZ, katera se bo krasno razvijala.

Tedenske novice.

Državni proračun so nagnali posamezni ministri v take višine, da že sami uvidijo, da ga ne bo mogoče — plačati iz državne blagajne na nobeden način. Sedaj se bavijo gospodje ministri s tem, kako bi zmanjšali ta neplačljivi proračun? Dosedaj so sklenili, da bodo zmanjšali proračun na ta način, da ukinejo na ljubljanskem vseučilišču medicinsko in tehnično visoko šolo. Priškrniti pač hočejo zopet Slovence! Minister za socialno politiko dr. Kukovec je odvzel invalidske podpore našim invalidom z 40% delanezmožnosti. Poljedeljski minister je zmanjšal svoj proračun, ki je bil določen za uspeh kmetijstva za 12 milijonov. Ko so prišli ministri do vprašanja: »Ali naj znižajo tudi ministrske plače in poslanske dnevnice pa so rekli: Ne! Ministri še bodo zapajali vlekli mesečno nad 64.000 K, poslancem pa bodo zvišali dnevnice od 400 K na 600 K. Tako zmanjšuje pri nas proračun vlada, v kateri se dijo od Slovencev pri njenih koristih demokratije in samostojni.

Za pravoslavno versko upravo naše kraljevine je postavil minister ver v državni proračun za leto 1922: 141.246.436 K; za katoliško pa: 10 milijonov 903.993 K. Razlika med obema znaša 130.342.443 K. V naši državi je katoličanov 4.474.869, pravoslavni pa 5.454.122. Presneto veliko milijonov bo slo več iz žepa davkoplačevalcev za pravoslavne kot pa za katolike, dasi ravno je pravoslavni 47%, katoliki pa 39%. Tako se godi pač pri nas pod demokratsko samostojno vlado, ki „ni“ proti veri, pač pa rajši z več milijoni podpira pravoslavne kot pa katolike. Dobro bi bilo, da si ravno kar navedene števila zapomnijo vsi Slovenci, ki so katoliške veroizpovedi.

Izdatki za gledališča v našem proračunu. Za gledališče v Beogradu K 24.509.700, za gledališča v Novemgradu, Skoplju, Vrhu, Nišu 9.556.880 K, v Bosni K 1.876.650, v Splitu nad 2.000.000 K, v Zagrebu K 20.621.460, v Varaždinu K 200.000, v Osijeku nad 4.000.000 K, za gledališko šolo v Zagrebu K 300.000, za gledališče v Ljubljani K 10.673.964, v Mariboru kron 1.200.000, v Celju K 100.000, skupaj K 75.038.714. Nad 75 milijonov kron se potroši na leto za gledališča. To-liko ne izda nobena država za zabavo mestnih, bogatih slojev. Ogromno število bank, ki imajo milijonske dobičke, bi lahko dobro polovico te svoje prevzelo, preostali milijoni pa bi se naj uporabili za uvedeno zavarovanje za starost in onemoglost. Z uvedbo zavarovanja za starost in onemoglost bi se storil velik korak v socialni zakonodaji naprej, zadovoljilo bi se delavske sloje in bi mnogo bolj uplivalo na konsolidacijo in ureditev države kot — zloglasne obznane in zakon o zaščiti države.

Znani sloveno- in hrvatoljub St. Protič se je mudil zadnje dni v Zagrebu. Razgovarjal se je z vsemi politiki iz opozicije in poslušal njih težnje. Protič so priredili opozicijski obed, na katerega je povabil znani Radič vse vodje hrvatske opozicije. Po razgovoru, katerega je imel Protič v Zagrebu, je zopet dana možnost, da se pod Protičovo vlado pobotajo Srbi in Hrvatje. Protič se je vrnil iz Zagreba v Beograd zadovoljen z uspehom, katerega je dosegel s svojim obiskom pri zagrebški opoziciji. Demokrate in sploh vse vladinovece pa je strah pred politično kašo, katero jim počasi kuha Protič.

V našem paradižu . . . Na shodu Samostojne kmetijske stranke dne 14. novembra 1920 (pred volitvami) v Reberjevi gostilni na Pernovem pri Zalcu je znani kričavi Drolenik izustil te preroške besede: »Korošca in celo njegovo stranko bomo mi Samostojni pregnali iz vladnega paradiža in mi bomo imeli besedo tam. In tedaj bosta vi kmetje, obrtniki in delavci čutili, da si mi sami lahko ustvarimo para-

diž na zemlji.« Vprašamo zapeljane v lice: »Kako pa se kaj počutite v paradižu, ki so vam ga pripravili samostojni preroki Pucelj, Urek, Drolenik, Mrmolja, Kirbiš in dr. Vošnjak? Silni davki, nova vojaška bremenja, rastoča draginja, milijonska razmeta, vanja davčnega denarja, vedno večji nered v državi, padajoča vrednost denarja, vedno več dolga, prodana samouprava Slovenije — to so znaki paradiža, ki so nam ga pripravili „samostojneži“!«

Hajd nazaj v mesnico! Pucelj je na žalskem shodu, bijoč se na svoje široke »krščanske« prsi, slovenski duhovščini kazal pot nazaj v cerkev. Pucelj gotovo ne hodi po nedeljah v cerkev, ker ne ve, da naša duhovščina vestno izvršuje svoje dušnopastirske dolžnosti. Njegova »bogaboječnost« je tolika, da se skrbno ogiba in boji cerkve. Ako pa Pucelj hoče, da duhovnik ostane samo v cerkvi ter se nič ne briga za politiko, potem Pucelja vprašamo: Zakaj pa nisi ostal v svoji mesnici? Po Puceljevem modrovanju je torej povse upravičen vsklik: Pucelj, hajd nazaj v mesnico!

Izstop iz Samostojne. Zapeljan po sladkih besedah, ki so postale strup za slovensko ljudstvo, pomamljen po praznih obljubah laži-prerokov, ki se izdali slovenskega kmeta za Judeževe groše, sem bil načelnik SKS na Dobrni. Izdajstvo kmetijskih koristi in v neobvpiljoče krivice, storjene slovenskemu narodu na njegovi svobodi in ugledu, so mi odprle oči, da se s stundno obračam od stranke, kateri pravijo »Slovenskega Kmeta Smrč.« Z veseljem vstopam v vrste krščanske K. Z., katera ima na svojem praporu zapisano: Boj korupciji, sebičnosti ter siraohvladi! Enako kakor jaz zapeljanim pa kličem: Kateri še niste došli okusili pasjega biča sedanjih razmer, spreglejte! Ne tirajte naroda še globlje v prepad tužnih razmer. Za morebitne napade na to svojo izjavo pa izjavljam enkrat za vselej in vsekem, da čimbolje bi se me napadali, tembolj si bom štel v čast in dobro za vest, da sem vstopil v stranko odtritosrčnih prijateljev in poštenih mož. Bog živi KZ! — Dobrna, dne 5. okt. 1921. Janez Korenak.

Samostojni poslanec Mermolja še vedno ni pojasnil, na kak način si je mogel pridobiti v par letih kar pol milijona kron. Mermolja! To je boj za svojo »Staro pravdo«, namreč za svoj lastni žep.

Polposlanec Kirbiš in znani Lipov Tuna sta na živinskem sejmu dne 11. t. m. v Mariboru hujskala, češ: »Klerikalci so krivi, da ni Italijanov.« Tako kosmato laž si dovolita generala Samostojne. Da je ukinjen izvoz, je skrivna Samostojna, ki sedi v vladi v Beogradu in se s svojim Puceljem poteguje za blagor verižnikov, izvozničarjev in mesarjev. Naša stranka ni v vladi, radi tega je ne zadene nikaka krivda.

Nevarno obolel je naš oden najbolj delavnih narodnih poslancev g. Davorin Krajnc.

Zopet novega župana je dobila Jarenina v osebi našega vrliga pristaša Franca Šparl. Prvotni župan Anton Lorber je odložil županstvo radi bolezni, nato je bil izvoljen županom enoglasno Franjo Šparl.

Neusmiljeni uradniki. Vodja Kr. davčnega okrajnega oblastva v Ljutomeru, neki Perne, pritiska s tako silo na naše kmetijske posestnike in kmetijske obrtnike z klohodnino in z vojnimi davkom, da temu ni para. Pred sabo imamo ta-le slučaj: V Logarovecih ima Franc Dreu domačo malo usajarno. On izdeluje za domače ljudstvo počplate in usaje, ponajveč iz svinjskih kož. Dreu je bil do preobrata v armadi. Obrt je skoro docela počivala. Ta mož je vdovec. Ima malo posestvo. Po vojski je začel zopet po malem s svojo obrtjo. In veste, kaj je učinil Perne s tem ubogim in pridnim obrtnikom? Dne 14. septembra t. l. mu je naknadno predpisal 11.142 K 91 vin., dohodnine za leto 1920 in 55.568 kron vojnega (?!?) davka za leto 1919! To je vnebovpiljoča krivica! Dreu se je sicer pritožil proti takemu krivičnemu predpisu. Če bo moral plačati to ogromno svoto skupno 66.710 K 90 vin., mora povezati svoje reči v culico ter iti s trebulom za kruhom. . . In g. Perne še dobi nagrado. . . Take reči se godijo pri nas v času, ko je na krmilu liberalno-samostojna vlada.